

Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie

Príloha

Vzdelávacie štandardy

Vyučovací predmet nemecký jazyk a literatúra

Vyučovací predmet nemecký jazyk a literatúra

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vzdelávacie štandardy - výkonové a obsahové, sú členené podľa piatich základných obsahových komponentov jazyka a literatúry - komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, recepcia vecných textov, recepcia umeleckých textov. V rámci všetkých komponentov sa kladie dôraz na prácu s textom, pomocou ktorej sa rozvíjajú čitateľské, pisateľské a komunikačné schopnosti žiakov. Práca s textom poskytuje možnosť sa jazyk učiť v kontexte a v rôznych situáciách. Súčasťou jednotlivých komponentov sú tematické okruhy, ktoré tvoria základ na tvorbu písaných a ústnych textov a na komunikáciu. V každom cykle a komponente je priestor na sprostredkovanie kultúry a histórie nemeckej národnostnej menšiny na Slovensku.

AI vstupuje do výučby nemeckého jazyka a literatúry ako prostriedok, ktorý žiakovi umožňuje efektívne učenie sa – spolupráca s AI jazykovým mentorom, sokratovské doučovanie, rozvoj argumentácie, personalizované prispôsobenie učebného obsahu, okamžitá spätná väzba k vlastným textom a pod. Používanie AI pri napĺňaní štandardov vždy predpokladá vlastné kognitívne a komunikačné úsilie žiaka.

V obsahovom štandarde sa vyskytujú pojmy zvýraznené **tučným písmom** (boldom). Ide o také pojmy, ktoré si žiak osvojuje tak, aby rozumel ich významu, vedel ich primerane veku a potenciálu vysvetliť a používal ich správne v kontexte učiva. Požadovanú úroveň zvládnutia týchto pojmov špecifikuje výkonový štandard.

Pre pojmy označené boldom platí, že sa neočakáva výlučne reprodukcia formálnych definícií, ale ich funkčné porozumenie a používanie.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu nemecký jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je rozvíjanie schopnosti komunikácie v nemeckom jazyku, vytváranie základov čitateľskej a pisateľskej gramotnosti v nadväznosti na predchádzajúce skúsenosti žiaka. Zámerom je pomocou všetkých dostupných prostriedkov utvárať čitateľské, pisateľské a komunikačné návyky žiaka. Dôraz sa kladie na komunikačnú interakciu a na osvojenie si elementárneho čítania a čítania s porozumením.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Viesť jednoduchý dialóg primerane situácii a komunikačnému partnerovi.
2. Vyjadriť myšlienky v súvislom hovorenom prejave.
3. Počúvať a čítať veku primerané vecné a literárne texty.
4. Porozumieť veku primeraným vecným a literárnym textom.
5. Interpretovať obsah počúvaných a čítaných textov v kontexte vlastných skúseností.
6. Sledovať vlastné porozumenie textu.
7. Vytvoriť veku primeraný písaný a obrazovo-písaný text.
8. Použiť pri porozumení a tvorení textu osvojené vedomosti o jazykových prostriedkoch.

Komunikačná interakcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Nadviazať kontakt s komunikačným partnerom.

Predstaviť seba a iných.

Poďakovať sa a ospravedlniť adresátovi v komunikačnej situácii.

Viesť krátky, jednoduchý dialóg.

Požiadajte o informáciu a na požiadanie poskytnúť informáciu.

Sformulovať prosbu, pranie, súhlas, nesúhlas, námietku a jednoduché zdôvodnenie.

Predniesť blahoželanie, vinš ku kalendárnej príležitosti.

Vyjadriť potreby a pocity jazykovo a sociálne primeraným spôsobom.

Rozlíšiť rozdiel komunikácie s človekom a AI.

Obsahový štandard

Dialogická komunikácia, komunikačné zvyklosti a zámery

- správne používanie **pozdravov** a **oslovení** v jednoduchých dialógoch v rôznych situáciách;
- správne používanie **tykania** a **vykania**;
- realizovanie krátkeho dialógu v dvojici so zameraním na **predstavenie sa**;
- sformulovanie a kladenie otázok v dialógu;
- primerané reagovanie na **otázky**;
- striedanie **replík** oboch komunikačných partnerov;
- vytváranie dialógov v jednoduchých komunikačných situáciách;
- predstavovanie príslušníkov rodiny, kamarátov;
- realizovanie detskej hry so slovným/dialogickým prejavom;
- **poďakovanie, ospravedlnenie** jednoduchým spôsobom v triede;
- primerané reagovanie na poďakovanie alebo ospravedlnenie;
- realizovanie jednoduchého, priameho aj sprostredkovaného dialógu vrátane komunikácie cez telefón;
- aktívne počúvanie partnera v dialógu a primerané reagovanie na jeho repliky;
- **dialóg** v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh;
- rozpoznanie, porozumenie a formulovanie jednoduchej prosby, želania alebo názoru;
- jednoduché zdôvodnenie svojho rozhodnutia alebo postoja pomocou známych výrazov;
- zdvorilé a primerané reagovanie v základných komunikačných situáciách;
- použitie jednoduchého **vinšu** či **priania**;
- reagovanie na **blahoželenie**, poďakovanie, opätovné pranie;
- rozpoznanie pocitov a potrieb v jednoduchých komunikačných situáciách.

Jazykové prostriedky

- osvojovanie základnej **slovnej zásoby** v rámci tematických okruhov;
- používanie vhodných ustálených slovných spojení a viet pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov;
- tvorenie a používanie jednoduchých oznamovacích **viet** v kladnej forme a vetných konštrukcií na predstavenie seba a iných osôb;
- rozpoznanie, formulovanie a používanie zisťovacej a doplňujúcej otázky, w-fragen a odpovedí;

- nácvik používania osobných zámen: ich, du, er, sie, es, mir, dir, ihnen;
- používanie du a sie podľa situácie;
- fixácia základných gramatických štruktúr v jednoduchých vetách: slovesá byť, mať, chcieť, musieť, potrebovať, ďakovať, prepáčiť v prítomnom čase;
- používanie základných spojok und, aber a denn v jednoduchých vetách na spájanie slov, viet alebo myšlienok a na tvorenie krátkych súvetí;
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti a intonácie viet;
- rozlišovanie **melódie** a intonácie viet podľa komunikačného zámeru;
- využívanie mimiky, gestikulácie ako podporu verbálneho prejavu.

Tematické okruhy

- ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka, človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Hovorená produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zhromaždiť základné informácie k téme hovoreného textu.

Sformulovať jednoduchú ústnu informáciu.

Sformulovať a prezentovať ústne rozprávanie.

Identifikovať a opísať hlavné znaky pozorovaného objektu a priebeh činnosti.

Predniesť jednoduchý príležitostný prejav.

Upraviť obsahovú a jazykovú stránku hovoreného textu.

Formulovať otázky na overenie porozumenia hovorenému textu.

Uplatniť pri hovorení vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky.

Obsahový štandard

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** hovoreného prejavu;
- zhromažďovanie kľúčovej slovnej zásoby a kľúčových **informácií** na rozvíjanie témy;
- vytvorenie **osnovy** textu, využívanie pri prezentácii vizuálne pomôcky;
- vypracovanie krátkeho súvislého hovoreného textu z pripravených informácií;

- prezentovanie hovoreného textu v triede;
- opísanie základných vlastností vecí, osôb alebo činností;
- **prednes** krátkeho naučeného alebo pripraveného prejavu pri príležitostiach;
- prekontrolovanie textu a opravenie nesprávneho slova alebo vety podľa vzoru alebo na základe spätnej väzby;
- zjednodušenie alebo doplnenie textu o chýbajúce údaje;
- vytvorenie jednoduchých otázok k informáciám v hovorenom prejave;
- uplatnenie primeranej výslovnosti, intonácie, tempa, gest, mimiky alebo pohybu ako opory pri prejave.

Žánre hovoreného prejavu

- jednoduchý informačný text: krátke **odkazy, výzvy, oznamy**;
- jednoduché **rozprávanie**: prežitá skúsenosť, reálny alebo vymyslený krátky **príbeh**;
- jednoduchý **opisný text**: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu, hlavné znaky opisovaného objektu – predmetu alebo blízkej osoby;
- jednoduchý príležitostný prejav: ústne **blahoželenie, pozvanie, privítanie, pranie** k sviatku.

Jazykové prostriedky

- vyjadrovanie myšlienok v ucelených **vetách** a jednoduchých **súvetiach**;
- používanie základných fráz, ustálených **slovných spojení** a vetných modelov podľa obsahu a **komunikačného zámeru** textu;
- vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém;
- uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, **slovtvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová**;
- uplatňovanie vhodnej vetnej **melódie**, významovej **pauzy** a **tempa** prejavu podľa obsahu a komunikačného zámeru textu;
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti;
- spoznávanie spisovnej výslovnosti v nemecku, v rakúsku a výslovnosti v miestnom nárečí na základe ukážok.

Tematické okruhy

- ja, moja rodina a priatelia, môj domov, moja obec, domáce zvieratá, moja škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka/človek ako

súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Písaná produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Napísať všetky tlačené a písané písmená nemeckej abecedy automatizovane a čitateľne.

Správne odpísať slová, krátke vety.

Zhromažďovať základné informácie k téme textu.

Napísať krátky písaný alebo obrazovo-písaný text na známu tému.

Napísať jednoduchý informačný text.

Napísať krátky príbeh.

Zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti.

Upraviť obsahovú a jazykovú stránku napísaného textu.

Používať osvojené pravidlá nemeckého pravopisu, vhodné jazykové prostriedky.

Obsahový štandard

Elementárne písanie

- prípravné cviky, percepčno- motorické zručnosti pri písaní;
- písanie malých a veľkých, tlačných a písaných písmen **nemeckej abecedy**;
- rozlišovanie písania veľkých a malých **písmen** v nemčine;
- písanie, odpisovanie **slabík, slov, slovných spojení, viet, textu**;
- prepísanie tlačného textu.

Proces tvorenia písaného textu

- výber **témy** písaného textu pomocou učiteľa alebo samostatne;
- rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru;
- zhromažďovanie myšlienok k téme;
- výber vhodných **slov, slovných spojení** a **vetných celkov** podľa komunikačného zámeru;
- využívanie obrázkovej predlohy pri členení textu;
- tvorenie **textu** a jeho úprava pomocou učiteľa;
- logické usporiadanie **informácií** v popisnom texte;
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.

Žánre písaného textu

- informačný text: **oznam, krátka správa, elektronická správa, sms** – vyjadrenie kľúčových informácií;
- jednoduchý nesúvislý text: **zoznam** činností alebo vecí, obrázkovo-písaný text: **pozvánka, pozdrav, blahoželanie, plagát**, projektové práce;
- jednoduché a krátke písomné **rozprávanie** o prežitej udalosti, zážitku;
- jednoduchý krátky opisný text: **postupnosť dejov** pri **opise** jednoduchého pracovného postupu, hlavné znaky opisovaného objektu – predmetu alebo osoby;
- tvorivé písanie: jednoduché techniky.

Jazykové prostriedky a pravopis

- vyjadrovanie myšlienok v **jednoduchých vetách** a **jednoduchých súvetiach** s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, výzva, pranie, nesúhlas, námietka**;
- rozlišovanie všeobecných a vlastných **podstatných mien**: základné významové skupiny **vlastných podstatných mien** ako sú mená osôb, zvierat, regionálne blízke zemepisné názvy;
- uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové tematické okruhy slov, **slovotvorne súvisiace slová, zložené slová, slová s podobným a opačným významom: synonymá, antonymá**;
- vyjadrovanie vzťahu k pomenovaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém;
- časovanie a tvary **slovesa** v jednotlivých osobách, rozlišovanie tvarov slovesa v texte;
- samohlásky ä, ü, ö, dvojhlásky u, eu, ie, e a spoluhlásky chs, tsch, ck, h, r, l, ss, ß, z, pf, th ako východisko uplatňovania fonemického pravopisu;
- písanie veľkého písmena pri podstatných menách a na začiatku vety;
- **interpunkčné znamienka** na konci vety; použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka; základné pravidlá písania **čiarky** v jednoduchej vete.

Tematické okruhy

- ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás: Význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Recepcia vecných textov

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- Vypočúť si alebo prečítať primerane náročný vecný text.
- Identifikovať explicitné informácie v počúvanom alebo v čítanom vecnom texte.
- Vyvodíť základné implicitné informácie z počúvaného alebo z čítaného vecného textu.
- Orientovať sa v nesúvislom alebo obrazovo-písanom vecnom texte.
- Klást' otázky k obsahu vecného textu.
- Zhrnúť kľúčové informácie z vecného textu.
- Porovnať jednoduchú informáciu z AI s inými overenými zdrojmi ako sú detské encyklopédie a edukačné publikácie.
- Rozlíšiť základné druhy vecného textu.
- Použiť pri porozumení vecného textu znalosti slovnej zásoby, lexikálnych vzťahov a vetných celkov.

Obsahový štandard

Elementárne čítanie

- fonemické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči ako je rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlások;
- poznávanie malých a veľkých písmen, upevňovanie korešpondencie hlásky a písmena;
- syntéza **hlások** a **písmen** do slabík a slov;
- nácvik čítania **slabík, slov, slovných spojení, viet** a krátkych vecných **textov**;
- oprava vlastných chýb pri čítaní;
- uplatňovanie správnej výslovnosti, významovej **pauzy, melódie** a **tempa** reči pri hlasnom čítaní.

Porozumenie vecného textu

- vytváranie hypotéz a očakávania o **obsahu** textu na základe **ilustrácie**, obrazového materiálu, **nadpisu**, formy textu akým je súvislý text, odsek, tabuľková forma s oporou o doterajšie znalosti žiaka;
- identifikovanie **kľúčových slov** vo vecnom texte;
- porozumenie doslovného významu textu a jeho reprodukcia;
- triedenie dôležitých a nepodstatných informácií;

- stručné zhrnutie získaných informácií.

Žánre vecného textu

- informačný a jednoduchý nesúvislý text: **reklama, oznam, správa, zoznam, rozvrh, jednoduchý plán, tabuľka;**
- **opis** jednoduchého pracovného postupu;
- jednoduché obrazovo-písané alebo obrazovo-hovorené texty: **piktogramy**, obrazové **encyklopédie**, edukačné videá.

Jazykové prostriedky

- vyvodzovanie významov neznámych slov z krátkeho vecného **textu** na základe obrazovej podpory alebo z kontextu;
- vyvodzovanie významov slov z textu: **viacvýznamové slová, synonymá, antonymá, nadradené a podradené slová, emocionálne slová**, frazeologické **prirovnania** a iné jednoduché frazémy;
- pozorovanie slovotvorne súvisiacich slov v texte, rozhovor o ich významovom vzťahu;
- identifikovanie a reprodukovanie základných informácií vo vecnom texte.

Tematické okruhy

- ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka, človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Recepcia umeleckých textov

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vypočuť si a prečítať krátky primerane náročný umelecký text.

Klástť otázky k obsahu počúvaného alebo čítaného umeleckého textu.

Odpovedať na otázky k počúvanému alebo čítanému umeleckému textu.

Identifikovať v umeleckom texte to, čo ho zaujalo: myšlienky, slová, ilustrácie.

Vyjadriť svoje pocity, myšlienky a zážitky z počúvaného alebo čítaného umeleckého textu a z ilustrácií.

Podeliť sa o zážitok z individuálnej recepcie umeleckého textu v komunikačnej situácii.

Klástť otázky k vlastnému porozumeniu umeleckého textu.

Dramatizovať vhodné literárne texty.

Predniesť naspamäť krátky umelecký text primeraný veku.

Obsahový štandard

Čítanie literárneho textu s porozumením

- zdokonaľovanie sa v porozumení čítaného **textu**;
- vyhľadávanie **klúčových slov** a viet v počúvanom aj čítanom texte;
- formovanie hypotéz z počutého alebo prečítaného textu;
- rozlíšenie autorskej reči od reči postáv;
- odhadovanie významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu;
- čítanie krátkych textov v primeranom tempe s porozumením;
- uplatňovanie správnej výslovnosti, **významovej pauzy**, vhodnej **melódie** a **tempa** reči pri hlasnom čítaní;
- využívanie **obrázkov** a **ilustrácií** na kontrolu porozumenia alebo na zapamätanie si deja;
- doplnenie ilustrácií do jednoduchého príbehu, čítanie ilustrácie;
- orientovanie sa v **deji** literárneho textu;
- určenie **hlavnej myšlienky** deja textu;
- formovanie empatie, súcitu, na základe čítaného alebo počúvaného textu;
- vyjadrenie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom;
- vyhľadávanie **informácií**, ktoré sú uvedené v texte priamo podľa otázky;
- krátke reprodukovanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu s otázkami a pomocou učiteľa;
- stvárnenie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky ako sú krátke dialógy, pantomíma a krátke divadelné scény;
- čítanie rôznych literárnych textov so správnou intonáciou na zlepšenie čitateľskej skúsenosti a na rozšírenie čitateľských zručností;
- vyjadrovanie postoja k prečítanému alebo počutému textu, k literárnym hrdinom, zobrazenej téme;
- orientácia v zdrojoch na čítanie, rozširovanie čitateľského teritória, vlastný, spontánný a cielený výber diel, textov, mediálnych obsahov;
- budovanie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa alebo samostatne;
- **prednes** textov naspamäť alebo podľa predlohy v rámci triedy, školy, recitačnej alebo literárnej súťaže.

Literárnoteoretické pojmy

- identifikovanie základných stavebných prvkov textu ako sú **nadpis, strofa a odsek**, odlíšenie textu od ilustrácie, poézie od prózy;
- rozpoznanie a identifikácia **literárnych postáv**, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie, a to s pomocou ilustrácie aj bez nej;
- čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov nemeckej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: **riekanka, obrázkový príbeh, komiks, krátky príbeh, jednoduchá rozprávka, poézia a próza, bájka, riekanka, hádanka, pieseň, báseň**;
- spoznávanie dostupných **knižníc** a ich využívanie.

Tematické okruhy

- ja, moja rodina a priatelia, môj domov, moja obec, domáce zvieratá, moja škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu nemecký jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjanie gramotnosti v prepojení s obsahmi ostatných vzdelávacích oblastí a s dôrazom na rozvíjanie hovorenej produkcie, na mnohoraké využívanie čítania a písania v rôznych kontextoch. Súčasťou rozvíjania gramotnosti je osvojovanie stratégií práce s textom a nadobúdanie skúseností s procesom čítania a písania. Dôraz sa kladie aj na čítanie krátkych literárnych a vecných textov s porozumením.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Realizovať dialóg v súkromnom a verejnom prostredí.
2. Vyjadrovať vlastný názor a podopierať ho argumentmi.
3. Pripraviť a predniesť hovorený prejav na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov.
4. Vytvoriť písaný a obrazovo-písaný text na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov.
5. Pri písaní textov uplatniť osvojené pravopisné pravidlá.
6. Pri porozumení, spracovaní a tvorení textu použiť veku primerané znalosti jazykových prostriedkov.
7. Používať základné stratégie porozumenia textu.
8. Porozumieť vecným i literárnym textom.

9. Spracovať literárny text.

Komunikačná interakcia**Výkonový štandard**

Žiak vie/dokáže:

Komunikovať s rešpektom so spolužiakmi na známe témy.

Viesť dialóg primerane téme, adresátovi a komunikačnému prostrediu.

Vyjadriť názor na známe témy s použitím presvedčivých argumentov.

Rešpektovať názor komunikačného partnera.

Vyjadriť súhlas, pochvalu, ocenenie, námietku alebo nesúhlas sociálne primeraným spôsobom.

Použiť jednoduché digitálne nástroje na komunikáciu.

Používať základné žánre korešpondencie.

Uplatniť v dialógu vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky.

Obsahový štandard*Dialogická komunikácia*

- dodržiavanie slušnosti, ohľaduplnosti a prijímanie názorov a spätnej väzby od iných;
- rozlišovanie komunikačných situácií podľa účelu;
- využívanie vhodného **oslovenia** a vyjadrovanie rešpektu v rozhovore;
- prispôsobovanie jazykového prejavu **adresátovi**;
- udržiavanie hovoreného kontaktu;
- formulovanie vlastného názoru na známe a aktuálne témy;
- používanie argumentácie pri vyjadrovaní postoja;
- zdôvodňovanie vlastného názoru;
- rozlišovanie spôsobov vyjadrenia **súhlasu** a **nesúhlasu**;
- ovládanie základných výrazov pri začatí, vedení a ukončení rozhovoru v online prostredí;
- tvorenie jednoduchých **otázok** a **odpovedí** v online prostredí k známym témam;
- realizovanie jednoduchého, priameho aj sprostredkovaného **dialógu** vrátane komunikácie cez telefón alebo mobilnú aplikáciu.

Jazykové prostriedky

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom aktuálnych tém dialógu;

- uplatňovanie vhodného verbálneho a neverbálneho správania pri vyjadrení emócií a postojov;
- používanie **oznamovacích, opytovacích a rozkazovacích viet** v budúcom, prítomnom a minulom čase;
- používanie jednoduchých **súvetí** pri vyjadrovaní rôznych **komunikačných zámerov**;
- používanie modálnych **slovies**;
- rozlišovanie a používanie **určitého a neurčitého člena**;
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel;
- uplatňovanie správnej **výslovnosti, melódie viet** a dôrazu niektorých **replík** pri vedení **dialógu**;
- uplatňovanie neverbálnych prostriedkov v dialógu.

Tematické okruhy

- ja, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko.

Hovorená produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zhromaždiť informácie na tvorbu hovoreného textu.

Vyrozprávať krátky príbeh.

Sformulovať jednoduchý opis pracovného postupu.

Sformulovať jednoduchý opis pozorovaného objektu.

Predniesť jednoduchú prezentáciu na zvolenú tému podľa stanovených kritérií vrátane využitia AI so zachovaním zodpovednosti za vlastnú tvorivosť a prácu.

Zdôvodniť ústne názor na aktuálnu tému.

Upraviť obsahovú a jazykovú stránku hovoreného prejavu a jeho prednes.

Sformulovať otázky k obsahu, jazyku a k prednesu hovoreného prejavu.

Obsahový štandard

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** hovoreného prejavu podľa **komunikačného zámeru**;

- vyhľadávanie **informácií** zo spoľahlivých zdrojov;
- usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie **osnovy** textu;
- spracovanie témy podľa konkrétneho komunikačného zámeru;
- kontrolovanie textu z hľadiska pravopisnej, gramatickej a štylistickej správnosti;
- **prednes** hovoreného prejavu v prostredí triedy alebo školy;
- aktívne počúvanie hovoreného prejavu iných osôb a kladenie **otázok** k obsahu textu;
- vyjadrenie **názoru** na tému hovoreného prejavu.

Žánre hovoreného textu

- informačné texty určené pre školské prostredie: **oznámenie, správa, pozvanie, referát**, prezentácia k známej téme;
- rozprávanie prežitej skúsenosti;
- jednoduchý **opis** osoby, predmetu, pracovného postupu, živočícha, rastliny alebo prostredia na základe priameho pozorovania alebo obrazovej predlohy;
- krátky jednoduchý **prejav** s informačnou funkciou.

Jazykové prostriedky

- používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a **komunikačného zámeru textu**;
- používanie adekvátnych jazykových prostriedkov;
- používanie **hlavnej** a **vedľajšej vety** pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom;
- zlepšovanie **výslovnosti**, intonácie a **tempa reči**;
- uplatňovanie spisovnej výslovnosti v nemeckom jazyku;
- porovnávanie a odlišovanie **spisovnej** a **nárečovej výslovnosti**, spisovných a nárečových tvarov, ako aj rozdielných výrazov a pojmov medzi nemčinou v Nemecku, Rakúsku a vo Švajčiarsku.

Tematické okruhy

- ja, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko.

Písaná produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Zhromažďovať informácie potrebné pre tvorbu súvislého písaného alebo obrazovo-písaného textu.

Vytvoriť súvislý alebo obrazovo-písaný text na danú tému, podľa názvu a podľa obrázkov vrátane využitia AI s preferovaním vlastnej tvorby textu.

Identifikovať znaky AI generovaného obsahu.

Napísať krátky príbeh podľa obrázkov, názvu alebo podľa osobného zážitku.

Vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu.

Opísať pozorované objekty.

Odôvodniť svoj názor.

Používať pri tvorení písaného textu znalosti slovnej zásoby, lexikálnych vzťahov a vetných štruktúr.

Upraviť obsahovú, kompozičnú a jazykovú stránku napísaného textu.

Uplatniť grafické zručnosti pri úprave formálnej stránky napísaného textu.

Uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá.

Využiť písanie pri učení sa.

Viesť portfólio s vlastnými textami.

Obsahový štandard

Proces tvorenia písaného textu

- výber **témy** podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho adresáta;
- získavanie **informácií** z dôveryhodných informačných zdrojov;
- stručné písomné zhrnutie informácií;
- výber vhodného slohového postupu na vyjadrenie zamýšľaného **obsahu**;
- využívanie viacerých spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu k téme;
- tvorenie **konceptu** a upravovanie obsahu a jazyka textu;
- pravopisná korektúra textu v rozsahu osvojených pravopisných zručností;
- grafická úprava textu aj pomocou základných možností textového editora a ďalších digitálnych nástrojov vrátane AI;
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.

Žánre písaného textu

- informačné texty určené pre verejné/školské prostredie: **oznam, správa**, písaná alebo elektronická **pozvánka** na školské/záujmové podujatie, **elektronická správa** alebo **oznam**;
- písanie naratívnych textov: reálneho alebo vymysleného **príbehu**, vyjadrenie zámernosti konania **postáv**, začlenenie opisných častí do príbehu;
- **návod na použitie**: vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu;
- **osobný list, elektronická správa, plagát, opis, inzerát, recept**.

Jazykové prostriedky a pravopis

- vyjadrovanie myšlienok prostredníctvom **súvetí**;
- uplatňovanie prostriedkov nadväzovania viet v texte: **spojky, častice, synonymické opakovanie, slovotvorne súvisiace slová**;
- používanie préterita **pravidelných** aj **nepravidelných slovies** v písaných textoch;
- používanie **podstatných mien** v **jednotnom** a v **množnom čísle**;
- používanie **nominatívu jednotného a množného čísla pri prídavných menách po určitom, neurčitom a nulovom člene**;
- používanie **čísloviek** v texte;
- používanie vhodnej **slovnej zásoby** a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu;
- využívanie primeraných grafických prostriedkov v písanom a elektronickom texte;
- uplatňovanie **pravopisných pravidiel** pri tvorbe textov;
- tvorba **zložených slov, slov s odlučiteľnými predponami**;
- písanie **čiarky v hlavnej a vedľajšej vete**, písanie **interpunkčných znamienok v priamej reči**.

Tematické okruhy

- ja, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko.

Recepcia vecných textov

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Aktívne počúvať a samostatne čítať krátke primerane náročné vecné texty.

Identifikovať explicitné informácie v počúvanom a v čítanom vecnom texte.

Vyvodiť implicitné informácie z čítaného vecného textu.

Vyvodiť informácie z nesúvislých, obrazovo-písaných a primeraných digitálnych vecných textov.

Zhrnúť a reprodukovať získané informácie.

Prepájať získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami.

Vyjadriť svoj názor na čítané/počúvané texty a zdôvodniť ho.

Posúdiť mieru vlastného porozumenia a používať základné stratégie na zlepšenie porozumenia textu.

Využiť získané informácie pri učení sa v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách.

Identifikovať charakteristické znaky rôznych typov textov podľa ich komunikačného zámeru.

Integrovať informácie, myšlienky z textu a interpretovať obsah bez využitia AI.

Prepájať získané informácie z digitálnych nástrojov vrátane AI so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami.

Použiť pri porozumení textu znalosti slovnéj zásoby, lexikálnych vzťahov a vetných a súvetných štruktúr.

Obsahový štandard

Porozumenie vecného textu

- aktívne počúvanie, samostatné čítanie a porozumenie primeraných opisných, informatívnych a digitálnych vecných textov;
- pochopenie významu niektorých neznámych slov z kontextu prečítaného textu;
- identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí;
- porozumenie explicitných informácií v texte pomocou úloh: vymenovanie **faktov**, objasňovanie nových pojmov, identifikovanie a zhrnutie **klúčových informácií**;
- rozpoznávanie štruktúry **textu**: úlohy na porozumenie nadväznosti **viet** a **odsekov** v texte, členenie textu na časti pomocou **osnovy**;
- rozpoznanie základných znakov vecného textu: presnosť, stručnosť a prehľadnosť;

- využitie osnovy pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných **informácií** vo vlastnom texte;
- reprodukovanie obsahu textu, tvorenie vlastných otázok k textu, rozhovor o texte;
- samostatné používanie jednoduchých postupov a stratégií učenia sa z textu.

Žánre vecného textu

- informačný žáner: **odborná informácia, mediálna správa**;
- nesúvislý informačný žáner: **jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa, diagram**;
- **náučné a populárno-náučné texty: encyklopédie, časopisy**;
- jednoduchý opisný žáner: **opis pracovného postupu, opis pozorovaného objektu**;
- primerané digitálne texty s odbornou funkciou: **digitálne encyklopédie, webové stránky, prezentácie, inštruktážne, náučné videá**;
- primerané **reklamné texty**.

Jazykové prostriedky

- úloha **hlavnej vety** pri porozumení textu;
- úloha **vedľajšej vety** pri porozumení textu;
- poznávanie významu a funkcie jednotlivých **slovných druhov** v texte;
- rozlišovanie tvarov **podstatných mien, prídavných mien, čísloviek a zámen**;
- rozlišovanie **pádových otázok**;
- rozlišovanie **slovesného času v texte**;
- vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: **abstraktné, odborné, viacvýznamové, ustálené slovné spojenia s priamym významom**;
- identifikovanie **odvodených slov**;
- identifikovanie **slov zložením**.

Tematické okruhy

- ja, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko.

Recepcia umeleckých textov

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Čítať nahlas aj potichu a s porozumením umelecký text primeranej náročnosti.

Porozumieť explicitným významom a vyvodzovať základné implicitné významy z počutého a prečítaného umeleckého textu.

Zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne.

Predniesť umelecký text s výraznou intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností.

Dramatizovať vybrané texty alebo časti textov aj s pomocou rekvizít.

Vytvoriť otázky k čítanému alebo počúvanému textu.

Vybrať si diela, texty alebo mediálne obsahy samostatne alebo aj s pomocou a zdôvodniť svoj výber.

Odlíšiť umelecké diela na základe štruktúrnych prvkov textu.

Obsahový štandard

Čítanie umeleckého textu s porozumením

- predvídanie pokračovania **deja** z počutého alebo prečítaného umeleckého textu;
- orientácia v primerane náročných umeleckých textoch, stručné zhrnutie **informácií**;
- vyvodzovanie základných implicitných významov z čítaného alebo počúvaného textu pomocou ústnych a jednoduchých písomných **otázok**;
- vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení;
- samostatné prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného **textu**;
- reprodukovanie deja s jednou **dejovou líniou** s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej;
- formulovanie vlastných myšlienok a záverov z prečítaného vlastnými slovami;
- porozumenie literárnym pojmom, umeleckému zobrazeniu skutočnosti, **obrazným a symbolickým významom slov**;
- čítanie diel, textov a mediálnych obsahov, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie;
- vyjadrovanie postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom;
- stvárnenie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami;

- uvedomovanie si **autorstva** a kontextu vzniku literárnych diel;
- vlastný samostatný a cielený výber diel, textov a mediálnych obsahov na čítanie;
- samostatné budovanie čitateľského portfólia, vedenie podrobnejších záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch.

Literárnoteoretické pojmy

- pátranie po **rozprávkach, príbehoch, povestiach a mýtoch** k histórii obce alebo regiónu, skúmanie, zaznamenávanie, porovnávanie, prezentovanie;
- čítanie a počúvanie veku primeraných textov rôznych typov a žánrov z nemeckej a svetovej literatúry: **legenda, balada, báj, poviedka, román**;
- **scenár**, jednoduchá **divadelná** a **rozhlasová hra, poviedka, detský román**.

Tematické okruhy

- ja, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu nemecký jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjanie sociálne a kultúrne významných gramotnostných schopností žiaka, ktoré sú dôležité v súčasnej informačnej spoločnosti. Dôraz sa kladie na postupné využívanie čoraz širšieho spektra mimoučebnicových textov a multimediálnych komunikátov so zámerom vyhľadávať, triediť a kriticky hodnotiť informácie a informačné zdroje. S tým súvisí rozvíjanie argumentačných zručností a schopností riešiť problémy. Zároveň je úlohou tretieho cyklu rozvíjať emočnú sebareguláciu žiaka a efektívnu spoluprácu a komunikáciu v kolektíve.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Rozvíjať komunikačné zručnosti potrebné na interakciu a argumentáciu v rôznych kontextoch.
2. Vytvoriť písané, obrazovo-písané alebo digitálne texty s rozličnými komunikačnými zámermi.
3. Uplatňovať stratégie tvorby hovoreného, obrazovo-hovoreného a písaného textu a regulovať proces jeho produkcie.
4. Sformulovať názor na tému alebo problém a podporiť ho argumentami ústne alebo písomne.

5. Čítať a počúvať žánre vecného a odborného textu, využiť nadobudnuté informácie pri vzdelávaní i mimo neho.
6. Získať a spracovať informácie z dostupných médií a posúdiť ich pravdivosť a spoľahlivosť.
7. Uplatňovať stratégie porozumenia textu, plánovať a monitorovať úspešnosť porozumenia.
8. Použiť pri porozumení a tvorení textu znalosti o systéme jazykových prostriedkov a pravidlá pravopisu.
9. Rešpektovať jazykovú a kultúrnu rôznorodosť v spoločnosti, chápať jazykové potreby príslušníkov iných národov a národností.

Komunikačná interakcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Rozlíšiť komunikačnú interakciu podľa jazyka, prostredia, komunikačného partnera a komunikačného zámeru.

Rozvíjať dialóg vecne a aktívne.

Uplatniť pri vedení dialógu zásady spolupráce a zdvorilosti.

Vyjadriť názor na aktuálne témy s podporou argumentácie.

Diskutovať v skupine na aktuálne alebo odborné témy.

Využívať na komunikáciu situačne vhodné komunikačné kanály.

Dodržiavať pravidlá vecnej, sociálne primeranej a etickej interakcie v bezpečnom internetovom prostredí vrátane interakcií s AI.

Používať rôzne žánre korešpondencie.

Spolupracovať pri riešení problémov v kolektíve.

Obsahový štandard

Dialogická komunikácia

- rozlišovanie komunikačnej interakcie podľa jazyka, prostredia, komunikačného partnera a **komunikačného zámeru** so zohľadnením zásad kooperácie a zdvorilosti;
- situačne vhodné používanie jednotlivých variet nemčiny – **spisovný jazyk, štandardná varieta, slang, nárečie**;
- nacvičovanie interakcie v rôznych **komunikačných situáciách**;
- poznávanie a porovnávanie **komunikačnej interakcie vo viacerých jazykoch**;
- viacjazyčné prostredie na Slovensku, chápanie jazykových potrieb príslušníkov iných

- národov a národnostných menšín;
- nacvičovanie spolupráce v priamom alebo v sprostredkovanom **dialógu**: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo, k veci, jasne a zrozumiteľne;
  - **zásady zdvorilosti** – takt, veľkorysosť, uspokojenie, súhlas, skromnosť, sympatia a ich uplatňovanie v komunikácii;
  - pravidlá **asertívnej komunikácie**, asertívne techniky a ich nácvik;
  - druhy **argumentov**, argumentačných techník a ich nácvik;
  - nácvik skupinovej diskusie na aktuálnu alebo odbornú tému;
  - participácia v internetovej **diskusii**, zapojenie do **diskusného fóra**;
  - hľadanie konštruktívnych riešení konfliktných situácií;
  - identifikovanie manipulatívnej komunikácie a obranná reakcia na ňu;
  - formulácia jednoduchej **úradnej žiadosti**, aj v digitálnej podobe;
  - nácvik **bežnej a úradnej elektronickej korešpondencie**.

Jazykové prostriedky

- porozumenie a používanie tematickej a odbornej **slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania interakčných aktivít;
- nadväzovanie replík **v dialógu**, používanie vhodných nadväzovacích prostriedkov;
- využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov prostredníctvom **príkladov, citátov, frazém, dôrazu a gest**;
- uplatňovanie **pravidiel spisovnej výslovnosti** v domácich a v cudzích slovách;
- situačne vhodné používanie **zvukových, pohybových a mimojazykových prostriedkov**;
- používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty;
- jazykové a grafické špecifiká krátkych textových a elektronických správ.

Tematické okruhy

- ja, sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Hovorená produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Vytvárať obsahovo a formálne súdržné hovorené a obrazovo-hovorené texty s rôznym zámerom.

Rozlíšiť žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu.

Zhromaždiť informácie k textu z rôznych informačných zdrojov vrátane využitia AI s overovaním správnosti informácií.

Využívať získané informácie.

Prezentovať získané odborné informácie a objasniť problémy.

Pripraviť krátky príležitostný prejav s argumentami.

Používať vhodné stratégie pri príprave, úprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu.

Hodnotiť hovorené prejavy iných.

Pri tvorení, úprave a hodnotení prejavu využívať jazykové slovníky a znalosti jazykovedných pojmov a termínov.

Obsahový štandard

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa výberu **témy**, zhromažďovania materiálu, selekcie a **kompozície**, tvorby **konceptu**, úpravy textu;
- príprava vizuálnej zložky textu a jej úprava pri obrazovo-hovorenom texte;
- vhodné stratégie prípravy a úpravy textu po jazykovej, obsahovej, kompozičnej a vizuálnej stránke;
- využívanie knižných a elektronických **jazykových slovníkov**;
- nácvik kultivovaného **prednesu** hovoreného prejavu;
- nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu, funkčné prepájanie jazykovej a obrazovej zložky;
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti;
- sebareflexia prezentovaného **prejavu**;
- aktívne a kritické počúvanie hovorených prejavov iných;
- analyzovanie a hodnotenie obsahovej, kompozičnej, jazykovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu podľa vopred stanovených kritérií;

- formulovanie **argumentov** pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu.

Žánre hovoreného textu

- príprava odbornej **informácie**, príprava a realizácia **interview** s odborníkom, vytvorenie odbornej prezentácie;
- presvedčovací **rečnícky prejav**: vyjadrenie názoru na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta;
- príležitostný rečnícky prejav: **slávnostný príhovor**, moderovanie podujatia.

Jazykové prostriedky

- porozumenie a používanie tematickej a odbornej **slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu;
- využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov: **príklady, fakty, citáty, dôraz, pauza, gestá, grafické prostriedky** v obrazovo-hovorenom texte s využitím možností textového editora;
- využívanie sugestívnej funkcie;
- komunikačných prostriedkov: zámerné **opakovanie, vyratúvanie, rečnícke otázky, apely, frazémy** a iné **expresívne výrazy, metafora a metonymia**;
- uplatňovanie **pravidiel spisovnej výslovnosti** v domácich a cudzích slovách;
- primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie **mimiky, gestikulácie a postoja**.

Tematické okruhy

- ja, sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Písaná produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Tvorí obsahovo a formálne súdržné písané a obrazovo-písané texty s rôznym komunikačným zámerom.

Zdôvodniť voľbu žánra písaného textu pre naplnenie komunikačného zámeru.

Zohľadniť očakávania adresáta písaného textu.

Identifikovať rozdiel medzi výsledkom ľudskej kreativity a AI generovaným obsahom.

Využiť písanie ako prostriedok sebvýjadrenia.

Využiť písanie ako učebnú stratégiu a pri referovaní o nadobudnutom poznaní.

Využiť písanie na vyjadrenie názoru a na argumentáciu.

Zhromaždiť overené a dôveryhodné informácie k textu z viacerých zdrojov.

Uplatniť pri písaní pravopisné pravidlá.

Použiť vhodné stratégie pri príprave a úprave písaného textu.

Pri tvorení a úprave textu využívať znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy jazykových slovníkov.

Používať pri úprave formy textu digitálne nástroje.

Obsahový štandard

Proces tvorenia písaného textu

- individuálna voľba **témy** podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho **adresáta**;
- voľba vhodného **slohového postupu** na komunikovanie zamýšľaného obsahu;
- využívanie viacerých spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu k zvolenej téme s využitím **jazykových slovníkov**, interakcie s inými osobami a digitálnych zdrojov, vrátane nástrojov AI;
- členenie **obsahu** písaného textu s využitím rôznych stratégií ako sú **osnova** a grafické znázornenie štruktúry textu;
- tvorenie **konceptu** a jeho upravovanie po obsahovej, kompozičnej a jazykovej stránke;
- pravopisná korektúra s využitím jazykových slovníkov a digitálnych prostriedkov;
- upravovanie obrazovej a grafickej zložky textu pri multimodálnych a digitálnych prejavoch a využitie ďalších možností textového editora;
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti;
- porozumenie produkčnej úlohy a stanovenie **cieľa písania**;
- plánovanie efektívnych stratégií pri tvorení textu, aj za pomoci AI;
- monitorovanie priebehu zhromažďovania a triedenia vhodného jazykového materiálu;
- koncentrácia pozornosti a sústredená práca pri tvorbe textov, vedomé potláčanie rušivých a nesúvisiacich podnetov;
- analýza a hodnotenie textu a jeho častí vzhľadom na komunikačný zámer, **slohový postup** a **adresáta**;

- etické narábanie s AI a digitálnymi nástrojmi vrátane rešpektovania autorských práv.

Žánre písaného textu

- tvorenie a vyplňanie administratívnych textov: **úradné formuláre, prihláška, životopis;**
- tvorenie odborných textov: **odborná informácia, zhrnutie, anotácia, plagát, návod na použitie;**
- vyjadrenie subjektívneho **názoru** na všeobecne známu tému v úvahovom texte;
- písomné vyjadrenie názoru na aktuálne témy s podporou **argumentov** a s cieľom presvedčiť adresáta;
- vytvorenie zážitkového rozprávacieho textu s premyslenou štruktúrou a zapojením opisných častí;
- sebvýjadrenie prostredníctvom rôznych techník tvorivého písania v kombinácii s obrazovou zložkou.

Jazykové prostriedky a pravopis

- použitie **hlavých a vedľajších viet** ako prostriedkov vyjadrovania časovo- priestorových alebo logických vzťahov v texte;
- porozumenie a používanie tematickej a odbornej **slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu;
- využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov: **príklady, fakty, citáty, grafické prostriedky;**
- využívanie sugestívnej funkcie komunikačných prostriedkov: **opakovanie, vyratúvanie, rečnícke otázky, apely, frazémy, metafora a metonymia;**
- použitie rôznych druhov **nadväzovacích prostriedkov** v texte: **pripájacie častice, lexikálne** a morfológické opakovanie;
- automatizácia získaných pravopisných zručností pri jednotlivých pravopisných princípoch;
- nacvičovanie **pravopisu prevzatých a internacionálnych odborných termínov** v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí;
- nacvičovanie **pravopisu zložitejších zemepisných názvov, názvov štátov, ulíc, inštitúcií a kultúrnych diel** v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí;
- písanie **čiarky** v **hlavných a vedľajších vetách;** pravopis ďalších **interpunkčných znamienok.**

Tematické okruhy

- ja, sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný

čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Recepcia vecných textov

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Počúvať a čítať cieľavedome a samostatne rôzne vecné texty v rámci vzdelávania, záujmových aktivít alebo zapojenia do spoločenského života.

Orientovať sa v rôznych žánroch vecného textu podľa komunikačných oblastí.

Spracúvať informácie z rôznych informačných zdrojov.

Objasňovať informácie a vyvodené súvislosti z textu konfrontáciou s vlastnými znalosťami a skúsenosťami.

Vyjadrovať svoj názor na čítané/počúvané texty s podporou argumentov.

Formulovať jednoduché a konkrétne prompty pre AI k dosiahnutiu stanoveného výsledku.

Kriticky posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií zo zdrojov a ich zmysluplné využitie.

Využívať získané informácie pri tvorení vlastných textov s cieľom vzdelávania alebo sebavyjadrenia.

Uplatňovať rôzne stratégie porozumenia textu.

Porovnávať obsahové, kompozičné a jazykové odlišnosti textov podľa rôzneho komunikačného zámeru a slohového postupu.

Identifikovať úlohu poprijazykových prostriedkov pri porozumení čítaného a počúvaného textu.

Pri porozumení textu a pri jeho analýze využívať znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy jazykových slovníkov.

Upevňovať si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram.

Obsahový štandard

Porozumenie vecného textu

- analytické počúvanie, čítanie a prezeranie rôznych **druhov a žánrov vecného textu** v rámci obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí;
- porozumenie **súvislým** a **nesúvislým textom** na úrovni explicitných a implicitných významov;

- vyvodzovanie implicitných informácií z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie súvislostí, vyjadrovanie **názoru**, uvádzanie podporných **argumentov**, využívanie predchádzajúcich znalostí na dosiahnutie logicky prijateľných záverov , logické úsudky z informácií a dôkazov priamo dostupných v texte;
- získavanie, spracovanie a triedenie **informácií** z rôznych informačných zdrojov;
- posúdenie pravdivosti a spoľahlivosti informácií na základe ich overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch;
- zdieľanie a prezentovanie získaných informácií v skupinovej diskusii, obhajovanie názoru pomocou **argumentov**, vecné reagovanie na argumenty účastníkov diskusie;
- využitie spracovaných informácií z textu pri riešení učebných úloh a problémových situácií, pri vzdelávaní a sebaujadrení;
- porozumenie štruktúry **textu** podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu;
- orientovanie sa v dostupných primárnych a sekundárnych informačných zdrojoch dôrazom na využívanie autorských textov, knižných, časopiseckých a encyklopedických publikácií;
- vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od cieľov čitateľa/poslucháča, vyhodnocovanie cieľov, reflexia a komunikovanie výsledkov čítania alebo počúvania;
- upevňovanie osvojených stratégií čítania a učenia sa z textu a náročnejšie formy spracovania obsahu ako sú **koncept, sumarizácia, anotácia a grafické nástroje**;
- využívanie osvojených stratégií čítania/počúvania a rozvíjanie špecifických stratégií informačného správania v digitálnom prostredí;
- formovanie základných spôsobilostí informačnej gramotnosti – stratégií zvládania kvantity a rozlišovania kvality dostupných informácií;
- kladenie dôrazu na podporovanie hodnotiacich postojov, na kritické myslenie a vlastnú autorskú tvorbu pri práci s informáciami;
- aktívne a samostatné využívanie fyzických a elektronických **knižníc**, orientácia v knižných katalógoch;
- rozlišovanie základných vlastností textov a ich uplatnenie pri porozumení textu;
- obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie **témy** a logické usporiadanie viet a **odsekov** podľa použitého **slohového postupu**;
- formálna súdržnosť textu: nadväzovanie viet prostredníctvom rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov;
- rozlišovanie textov podľa **komunikačného zámeru**: informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť;

- porovnávanie textov podľa **obsahu**, slohového postupu a použitých jazykových prostriedkov.

Žánre vecného textu

- porozumenie odborných textov: **odborný článok, interview, návod na použitie výrobku, dokumentárny film, rozhlasové a televízne populárno-náučné programy, webové stránky, prezentácie, plagát;**
- porozumenie **mediálnych textov**: stručná a rozšírená **správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog, vlog, podcast;**
- porozumenie **administratívnych textov**: **úradné oznamy a vyhlášky, formuláre, účet a faktúra;**
- analyzovanie propagačnej a presvedčovacej funkcie v rôznych druhoch reklamného textu a rozmer manipulácie;
- porozumenie **rečníckych prejavov** a rozlišovanie **rečníckych žánrov**: príležitostné prejavy - **slávnostné príhovory, moderovanie, náučné prejavy - prednáška, referát, politické prejavy - príhovory, diskusie.**

Jazykové prostriedky

- porozumenie funkciám, významu a stavbe jazyka;
- vzťah nemčiny k svetovým jazykom a slovenskému jazyku;
- poznávanie histórie a jazykovej situácie nemeckej národnostnej menšiny na Slovensku;
- individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu;
- využitie znalostí jazykových prostriedkov pri porozumení textu;
- **hlavné a vedľajšie vety** ako prostriedky rozvíjania **témy** a vyjadrovania **logických vzťahov v texte;**
- vyjadrovanie syntaktických významov vo vete prostredníctvom **vetných členov** a ich úloha pri porozumení **textu;**
- analyzovanie slovnej zásoby v texte z hľadiska komunikačného zámeru, **slohového postupu** a **témy** textu;
- spôsoby obohacovania **slovnej zásoby** nemčiny prostredníctvom tvorenia nových slov, používania internacionalizmov a skratiek;
- pragmaticky príznakové slová - **odborné termíny, knižné a zastarané slová, expresívne slová, nespisovné slová**, porozumenie bežných a kultúrnych **frazémam;**
- úloha slovotvorby pri porozumení odborných termínov a pri porozumení textu, motivačný vzťah medzi základovým a utvoreným slovom, **slovotvorné prostriedky;**

- analyzovanie významu a funkcie **slovných druhov** pri porozumení textu; základné významové skupiny **plnovýznamových slovných druhov**.

Tematické okruhy

- ja, sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Recepcia umeleckých textov

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

Čítať a počúvať cieľavedome, samostatne a kriticky primerane náročné umelecké texty v rámci vzdelávania, záujmových aktivít a na vlastné účely.

Recitovať hodnotné umelecké texty so snahou o výrazný prednes.

Hodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania.

Analyzovať literárne texty vrátane literárnych textov generovaných AI z obsahového hľadiska a z hľadiska morálnych hodnôt.

Zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania umeleckého textu verbálne alebo neverbálne.

Určiť na základe štruktúry umeleckého textu jeho žáner, zameranie a účel.

Hodnotiť prvky jednotlivých žánrov umeleckej literatúry.

Diskutovať o texte s podporou argumentácie.

Samostatne vybrať diela a mediálne obsahy s odôvodnením odporúčania pre ostatných.

Tvoriť na základe poznania a zážitku z umeleckého textu vlastné texty.

Diskutovať o rôznych formách spracovania umeleckých diel vo filme, v divadle a rozhlase.

Obsahový štandard

Čítanie umeleckého textu s porozumením

- reprodukovanie **deja** s viacerými dejovými líniami, zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní;
- prerozprávanie **príbehu** z rôznych uhlov pohľadu, používanie citátov;
- prerozprávanie príbehu na základe **zápletky** alebo deja, porovnávanie textov;

- identifikovanie a opísanie stavebných prvkov textu na základe poznania žánru a čitateľských skúseností;
- hodnotenie štruktúry a prvkov textu, **umelecké jazykové prostriedky** a ich pôsobenie na čitateľa;
- rozlišovanie priameho a obrazného pomenovania v texte, **prenesený význam slov, umelecké jazykové prostriedky**, vysvetľovanie v kontexte vlastných skúseností;
- diskutovanie o texte, prezentácia vlastnej interpretácie textu, domýšľanie a tvorba variantu pokračovania textu;
- predvídanie z počutého alebo prečítaného textu;
- dedukovanie významu neznámych slov, slovných spojení a **umeleckých jazykových prostriedkov** z kontextu, vysvetľovanie pomocou iného textu a slovníka;
- tvorenie rôznych druhov otázok k textu – faktografické, induktívne, deduktívne, fantazijné, analytické a hodnotiace otázky;
- rozpoznanie a pomenovanie pôsobenia textu na vlastné prežívanie alebo na prežívanie iných;
- vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického a filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom;
- rozpoznanie motívov, príčin konania **hrdinov**, porovnávanie názorov a pocitov hrdinov so svojimi emóciami, zážitkami a skúsenosťami;
- čítanie pre potešenie a zážitok, čítanie textov, diel, mediálnych obsahov podľa vlastného výberu;
- diskusia s argumentáciou o hodnotách a kvalitách textov;
- prednesenie textu so snahou o estetickú intonáciu a citové prežívanie v rámci svojich schopností;
- formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu;
- poznávanie autorského štýlu, rešpektovanie **autorstva** a vysvetľovanie kontextu vzniku literárnych diel, pseudonym, autorské právo a copyright;
- pravidelné vyhotovovanie tvorivých záznamov o knihách prostredníctvom čitateľského portfólia;
- budovanie čitateľských rituálov a trvalých čitateľských návykov;
- samostatné a ciele používajúce fyzickej a elektronickej knižnice, orientácia v knižných katalógoch;
- budovanie schopnosti vedome pracovať s textom ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku;

- pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok, namietanie, spájanie textu a jeho obsahu so svojimi skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami;
- uvedomenie si obsahu a významu prečítaného;
- vyhodnotenie a reflexia vlastného čítania, hlbšie porozumenie textu a jeho štruktúr;
- riešenie úloh na porozumenie textu a prepájanie tém s reálnym životom;
- vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií tém, žánrov alebo autorov.

Literárnoteoretické pojmy

- čítanie a počúvanie veku primeraných textov rôznych typov a žánrov z nemeckej a svetovej literatúry: **epos, báseň vo voľnom verši, populárna pieseň, próza – dobrodružná, dievčenská, detektívna, historická, sci-fi, denník, komédiu, tragédiu, činohru, muzikál, reportážnu literatúru, cestopis, literatúru faktu;**
- stvárnenie **témy** v literárnom, dramatickom, rozhlasovom a filmovom spracovaní;
- rozširovanie čitateľského teritória formou e-knihy, časopisu, internetu alebo audioknihy.

Tematické okruhy

- ja, sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, ľudské telo, oblečenie, nakupovanie, priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

